

Dozvuky lidické tragédie - rehabilitace Josefa Stříbrného

24.7.2026 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

(24. 7. 2026) - Obvodní soud pro Prahu 1 vyslovil účast na soudní rehabilitaci Josefa Stříbrného (1915-1976), účastníka zahraničního protinacistického odboje. Šlo o jeho nezákonné věznění komunistickým režimem od 24. listopadu do 16. prosince 1948. Stalo se to proto, že v průběhu druhé světové války sloužil coby navigátor u 311. bombardovací peruti RAF. Odsouzen nakonec nebyl, nenašel se k tomu žádný důvod.

U Josefa Stříbrného je však důležitý ještě jeden aspekt. Historik **Ústavu pro studium totalitních režimů** a ředitel Památníku Lidice **Eduard Stehlík** o něm nedávno napsal ve svých pravidelných historických připomínkách toto: *„Josef Stříbrný, známý v Lidicích i jejich okolí pod přezdívkou Jouza, se narodil 28. července 1915 v lidickém domku č. p. 33, který stával přímo naproti kostelu sv. Martina.“* Rozhodl se stát vojákem z povolání, zpočátku působil u pěchoty. Po okupaci Čech a Moravy se stejně jako další vojáci rozhodl odejít za hranice a bojovat za osvobození republiky. Bojoval ve Francii u 10. roty pěšího pluku 3 a později působil jako spojovací důstojník téhož útvaru. Po kapitulaci Francie byl evakuován do Velké Británie, kde byl po vzniku 1. čs. smíšené brigády, zařazen jako mladší důstojník k její kulometné rotě. Od prosince 1941 působil jako navigátor u letectva, kam nastoupil na vlastní žádost a po nezbytném výcviku byl v říjnu 1942 přidělen k 311. čs. bombardovací peruti. *„Zde ho také zastihla hrůzná zpráva o vyvraždění rodné obce. To znamenalo pro Josefa Stříbrného obrovský šok, s nímž se jen obtížně vyrovnával,“* píše Eduard Stehlík ve své historické připomínce a pokračuje: *„Nakonec Stříbrný nalétal 1040 hodin, z toho 605 operačních a u [třistajedenáctky] se vypracoval na jednoho z nejlepších navigátorů. Po ukončení operační činnosti absolvoval několik škol a kursů, jimiž si výrazně zvýšil svou odbornou kvalifikaci. Byl nositelem tří Československých válečných křížů 1939 a mnoha dalších našich i britských vyznamenání.“*

„Několik lidických žen obviňovalo jeho a Josefa Horáka z toho, že svým odchodem za hranice způsobili zkázu obce, a že právě kvůli nim přišli jejich blízcí o život.“

Návrat do osvobozeného Československa a do míst, kde stávala jeho rodná vesnice, znamenal pro Josefa Stříbrného další trauma. Z rodiny Josefa Stříbrného nepřežil nikdo. Stehlík k tomu uvádí: *„Pocit osamění a vykořenění v něm ještě posílilo bezcitné rozhodnutí vedení Společnosti pro obnovu Lidic, že na rozdíl od přeživších lidických žen a dětí, nebudou dvěma lidickým letcům (jemu a Josefu Horákovi - pozn. red.) v nových Lidicích postaveny rodinné domky. Tato nespravedlnost byla ještě znásobena tím, že několik lidických žen obviňovalo jeho a Josefa Horáka z toho, že svým odchodem za hranice způsobili zkázu obce, a že právě kvůli nim přišli jejich blízcí o život.“*

Štěstí našel Josef Stříbrný alespoň v osobním životě. Oženil se a věnoval se náročné profesi vojenského letce. *„To vše bohužel jen do února 1948. Podobně jako v případě stovek dalších příslušníků našeho letectva, kteří za 2. světové války bojovali v řadách RAF, se stal Josef Stříbrný z pohledu komunistů, kteří se v únoru 1948 dostali k moci, osobou nepřátelskou. Již v březnu 1948 byl postaven mimo službu, nedlouho poté byl z armády jako politicky nespolehlivý propuštěn, a dokonce i po nějakou dobu vězněn. To byl začátek Josefova konce. Protloukal se poté jak se dalo, útěchu se pokoušel nalézt v alkoholu, manželství se mu rozpadlo a on sám zemřel v úplném osamění 27. listopadu 1976 v jihočeském Písku,“* uvádí k Josefu Stříbrnému historik **Eduard Stehlík**. Jeho popel

byl rozptýlen na rozptylové loučce hřbitova v Blatné. To, že byl po listopadu 1989 rehabilitován, povýšen do hodnosti plukovníka letectva in memoriam a v rodných Lidicích po něm byla pojmenována jedna z ulic, se tak nikdy nedozvěděl.

Nicméně uvedená (automatická) rehabilitace se netýkala právě období jeho nezákonného uvěznění na konci roku 1948. Toho se na popud ředitele Muzea RAF v Brně Jana Kratochvila a pozůstalé vnučky Eva Hollerové, rozené Stříbrné, ujal advokát JUDr. Lubomír Müller, který k tomu uvedl: *„Automaticky – míněno ze zákona – mohli být rehabilitováni po roce 1989 jen ti, kdo byli pravomocně odsouzeni. Stříbrný byl vězněn, ale odsouzen nebyl.“* Jak dodal, této rehabilitace se netýká finanční odškodnění, snaha o takovou rehabilitaci ale podle něj smysl má. *„Vyslovení účasti na soudní rehabilitaci podle zákona č. 119/1990 Sb. znamená morální satisfakci. Je to navíc i oficiální doklad s nadnárodním významem. Potvrzuje se v něm, že trestní stíhání Josefa Stříbrného [mezinárodnímu právu odporovalo]. A rehabilitační rozhodnutí nám také připomíná, že na vypálení Lidic dne 10. června 1942 navazovaly po válce další nespravedlnosti,“* dodává advokát Lubomír Müller.

ZPRACOVAL: **MARTIN VACEK**

FOTO: **Archiv Eduarda Stehlíka a rodiny Josefa Stříbrného**

<https://www.ustrcr.cz/dozvuky-lidicke-tragedie-rehabilitace-josefa-stibrneho>